

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0022/2004

19.10.2004

VERSLAG

over het vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer (2004/2103(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Raül Romeva Rueda

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	13
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNATIONALE HANDEL.....	20
PROCEDURE	23

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer (2004/2103(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer¹,
- gezien de Gids voor de gebruiker bij de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer, waarover de Werkgroep Export van conventionele wapens op 28 oktober 2003 overeenstemming heeft bereikt (14283/03),
- gezien gemeenschappelijk standpunt 2003/468/GBVB van de Raad van 23 juni 2003 over het toezicht op de tussenhandel in wapens²,
- gezien de Europese veiligheidsstrategie, goedgekeurd door de Raad op 12 december 2003,
- gezien de strategie van de EU tegen de verspreiding van massavernietigingswapens, goedgekeurd door de Raad op 12 december 2003, die onder andere als doel heeft het beleid en de praktijk op het gebied van exportcontrole te versterken
- gelet op de artikelen 17 van het EU-Verdrag en 296 van het EG-Verdrag,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 25 september 2003³ over het vierde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 20 november 2003 over de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's over Europese defensie – Industriële en marktvraagstukken – Naar een EU-beleid voor defensiematerieel⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 22 april 2004 over de mensenrechten in de wereld in 2003 en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie⁶,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 18 december 2003 over wapenleveranties aan China⁷,
- onder verwijzing naar zijn voorgaande resoluties, van 6 juli 2000 over de ontvoering van kinderen door het Lord's Resistance Army (LRA)⁸ en van 3 juli 2003 over kinderhandel en

¹ PB C 320 van 31.12.2003, blz. 1.

² PB L 156 van 25.6.2003, blz. 79.

³ P5_TA(2003)0418.

⁴ PB C 319 van 19.12.2002, blz. 1.

⁵ P5_TA(2003)0522.

⁶ P5_TA(2004)0376.

⁷ P5_TA(2003)0599.

⁸ PB C 121 van 24.4.2001, blz. 401.

kindsoldaten¹,

- gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken en het advies van de Commissie internationale handel (A6-0022/2004),
- A. overwegende dat met name door de veiligheidssituatie die als gevolg van het einde van de Koude Oorlog is ontstaan, met als kenmerken grote regionale instabiliteit, tekortschietende overheden, niet-gouvernementele spelers die een beroep doen op kindsoldaten, terreurnetwerken en georganiseerde misdaad, strenge controle op wapenexport van het allergrootste belang is,
- B. overwegende dat de Raad sommige van deze kenmerken van de veiligheidssituatie die door het einde van de Koude Oorlog is ontstaan, heeft aangemerkt als een van de belangrijkste bedreigingen in het kader van de hierboven genoemde Europese veiligheidsstrategie,
- C. overwegende dat georganiseerde misdaad en internationale wapensmokkelaars hun illegale activiteiten op het gebied van handwapens hebben uitgebreid, waarbij de vrije en ongecontroleerde beschikbaarheid van deze wapens een belangrijke factor is bij de toename van het aantal conflicten, en wapenhandel drijven via routes die over het grondgebied van de uitgebreide Unie lopen, alsmede door de nieuwe buurlanden van de uitgebreide Unie en door landen van de westelijke Balkan,
- D. overwegende dat ieder jaar tijdens gewapende geschillen en door misdaden ongeveer een half miljoen mensen omkomen ten gevolge van geweld in verband met handwapens,
- E. overwegende dat de inzet van particuliere veiligheids- en defensiebedrijven het afgelopen decennium duidelijk is gestegen, zodat regelgeving moet worden ingevoerd om controle en toezicht op de activiteiten van particuliere aanbieders van militaire, politionele en veiligheidsdiensten uit te oefenen,
- F. overwegende dat de EU via bijkomende initiatieven tot beperking van de bewapening en tot ontwapening haar grotere verantwoordelijkheid voor vrede en veiligheid in Europa en de hele wereld moet opnemen,
- G. overwegende dat zo groot mogelijke doorzichtigheid in deze sector, met inbegrip van de indiening van gedetailleerde jaarverslagen, een wezenlijke voorwaarde is voor democratische verantwoording, als beste waarborg voor vrede en stabiliteit,
- H. overwegende dat de Gids voor de gebruiker bij de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer een belangrijke stap voorwaarts is om de bepalingen betreffende kennisgevingen van weigering en raadplegingen van de Gedragscode te verduidelijken en om te helpen uiteenlopende interpretaties in de diverse lidstaten te voorkomen,
- I. overwegende dat het gemeenschappelijk standpunt van de Raad over het toezicht op de tussenhandel in wapens een eerste stap is voor toezicht op de illegale tussenhandel in wapens, maar dat nog een aantal tekortkomingen moet worden weggewerkt, om te voorkomen dat de doeltreffendheid van de regeling wordt ondermijnd,

¹ PB C 74 E van 23.4.2004, blz. 854.

- J. overwegende dat blijkt dat, ondanks de vooruitgang die is geboekt, wapens uit de EU, onderdelen ervan, EU-licenties voor de productie van wapens overzee, particuliere militaire en veiligheidsdiensten uit de EU, militair personeel, militaire deskundigheid en militaire opleiding uit de EU en materiaal voor de uitvoering van de doodstraf, voor foltering en voor de toediening van andere wrede, inhumane en vernederende behandelingen nog steeds geleverd worden aan regio's in de wereld waar de normen van de Gedragscode ongetwijfeld worden geschonden,
- K. ervan overtuigd dat het voor de bestrijding van de verboden wapenhandel en voor een doeltreffende stopzetting van wapenleveringen aan ongeschikte eindgebruikers absoluut noodzakelijk is dat op de verscheping van wapens, de eindgebruiker van uitgevoerde wapens en ander militair en veiligheidsmateriaal, op de productie van wapens in licentie en op de tussenhandel in wapens een doeltreffender controle wordt uitgeoefend,
- L. overwegende dat met name in het kader van de ontwikkeling van een Europese wapenindustrie en een gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid ook het EU-beleid inzake wapenexportcontrole in ruimere mate moet worden geharmoniseerd,
- M. overwegende dat in de hierboven genoemde resolutie van 20 november 2003 wordt onderstreept dat de interne openstelling van de markten voor militaire goederen vergezeld dient te gaan van streng toezicht op wapenexport aan de buitengrenzen van de EU,
- N. overwegende dat het aandeel van de EU in de internationale wapenhandel in het algemeen en in de export van handwapens en lichte wapens in het bijzonder door de toetreding van tien nieuwe landen op 1 mei 2004 is gestegen, waarbij in sommige van deze landen intense activiteit op het gebied van wapenproductie en -export bestaat; overwegende dat sommige nieuwe lidstaten nog steeds over onvoldoende capaciteit beschikken om onmiddellijk aan de vereisten van de Gedragscode te voldoen, zodat ze assistentie nodig hebben om de voorschriften die erin zijn opgenomen, te kunnen naleven,
- O. overwegende dat ongeveer 80% van de wapenexport uit de EU van 1999 tot 2003 naar landen buiten Europa ging,
- P. overwegende dat de goedkeuring van de Gedragscode door de tien nieuwe lidstaten de hoeveelheid geëxporteerde wapens die onder de Gedragscode vallen, heeft doen stijgen,
- Q. overwegende dat het in het kader van de verdere uitbreiding van de EU van groot belang is dat ook de kandidaat-landen Kroatië, Bulgarije, Roemenië en Turkije jaarverslagen over hun wapenexportbeleid opstellen, het toezicht op hun wapenuitvoer verbeteren en de naleving van fundamentele normen met betrekking tot deze controle waarborgen; ervan overtuigd dat de EU-lidstaten dit proces niet alleen actief moeten steunen, maar eveneens een positief voorbeeld moeten geven door zich strikt aan de Gedragscode te houden en volledige jaarverslagen over hun activiteiten op het gebied van wapenexport op te stellen,
- R. ervan overtuigd dat een verdere harmonisatie van het wapenexportbeleid van de EU-lidstaten een belangrijke bijdrage zou leveren aan de ontwikkeling van het EVDB en ook aan een krachtiger gemeenschappelijke aanpak van de lidstaten op het gebied van het buitenlands beleid,
- S. ervan overtuigd dat het EU-beleid inzake wapenexportcontrole coherent moet zijn met het externe beleid van de Gemeenschap, met inbegrip van de doelstellingen op het gebied van

crisispreventie, de bestrijding van armoede, versterking van de democratie en bevordering van de mensenrechten,

- T. ervan overtuigd dat alleen een internationale regulering van de wapenhandel met als kernstuk een internationaal verdrag inzake wapenhandel dat gebaseerd is op de huidige aansprakelijkheid van de landen overeenkomstig het internationale recht, echt doeltreffend zou zijn op mondiaal niveau,
1. is van mening dat voor de bestrijding van het internationale terrorisme en met betrekking tot conflictpreventie, regionale stabilisering en de eerbiediging van de mensenrechten, een duidelijk en effectief gemeenschappelijk beleid inzake wapenexportcontrole volstrekt beslissend is;
 2. is bijgevolg tevreden met de in het vijfde jaarverslag over de tenuitvoerlegging van de Gedragscode beschreven vooruitgang, met name met de voortzetting van het in bijlage I opgenomen repertorium van tussen de lidstaten overeengekomen praktijken en van de in bijlage II opgenomen tabel met gegevens over aantal en waarde van de afgeleverde exportvergunningen en de waarde van de uitgevoerde wapens;
 3. is in het bijzonder tevreden met de verbetering van de informatie door zowel de oude als de nieuwe lidstaten over hun respectieve wapenexport; is evenwel bezorgd over de waarde van sommige gegevens die werden verstrekt;
 4. is van mening dat de verstrekking van tijdige, volledige en vergelijkbare gegevens door alle lidstaten van essentieel belang is voor de transparantie van de beschikbaar gestelde informatie;
 5. is ingenomen met het feit dat het proces van harmonisering van de rapportageprocedures is voortgezet en verdere stappen zijn gezet op weg naar volledig vergelijkbare statistische gegevens tussen de EU-lidstaten;
 6. wenst bijgevolg, ondanks de vooruitgang die bij de harmonisatie van de statistische gegevens is geboekt, dat elke lidstaat informatie verstrekt over de aard en hoeveelheid van de geleverde wapens, over de totale waarde van de export, het aantal geweigerde vergunningen en de redenen van weigering, alsmede nauwkeuriger informatie over het land van bestemming en een classificatie van de eindgebruikers, om aan de hand van dergelijke vollediger en geharmoniseerde gegevens tot grotere transparantie te komen;
 7. is in verband hiermee tevreden met de oprichting van een centrale databank met kennisgevingen van weigeringen op het Secretariaat van de Raad in Brussel en benadrukt het nut van deze databank, waardoor immers alle lidstaten meteen over een informatiebron beschikken om specifieke weigeringen na te gaan; verzoekt dat deze databank te gelegener tijd wordt uitgebreid met informatie over de raadplegingen die in het kader van de Gedragscode plaatshebben en over de eindgebruikers waarvan geweten is of vermoed wordt dat zij bij het wederuitvoeren, een andere bestemming geven of verkeerd gebruiken van wapens en andere gecontroleerde goederen betrokken zijn geweest;
 8. wenst voorts dat in de nationale wapenexportverslagen informatie wordt opgenomen over wapenexportvergunningen die informeel werden geweigerd voor een officiële vergunningsaanvraag werd ingediend;

9. benadrukt het nut van deze centrale databank voor weigeringen van exportvergunningen, waardoor immers alle lidstaten meteen over een informatiebron beschikken om specifieke weigeringen na te gaan;
10. is tevreden met de nieuwe, geactualiseerde versie van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen en de publicatie ervan in het Publicatieblad; verzoekt de lidstaten hun rapportage over de export van goederen voor tweërlei gebruik vollediger en transparanter te maken, aangezien met deze goederen vaak mensenrechten worden geschonden;
11. is van mening dat de formulering van de Gedragscode aanleiding geeft tot uiteenlopende interpretaties door de diverse lidstaten en is bijgevolg tevreden met de Gids voor de gebruiker bij de Gedragscode, waarin de uitvoeringsbepalingen van de Gedragscode worden gepreciseerd en verduidelijkt; verzoekt de lidstaten de exportcriteria te wijzigen, om ze duidelijker en vollediger te maken en ervoor te zorgen dat ze geheel de aansprakelijkheid weerspiegelen die landen krachtens het internationale recht hebben;
12. is tevreden dat een onderzoek is opgestart naar de toepassing van criterium 8 (verenigbaarheid van wapenexport met de technische en economische capaciteit van het ontvangende land), aangezien zo een aanzienlijke bijdrage wordt geleverd tot crisispreventie en duurzame ontwikkeling in sociaal minder ontwikkelde landen, en spoort de lidstaten aan dezelfde actie te ondernemen met betrekking tot de toepassing van de overige zeven criteria;
13. acht een uniforme EU-regeling voor controle op de tussenhandel in wapens essentieel en is ondanks het welkome gemeenschappelijk standpunt van de EU over het toezicht op de tussenhandel in wapens van 2003 van mening dat nog steeds een gebrek bestaat aan operationele bepalingen om de lidstaten in staat te stellen specifiek toezicht uit te oefenen op activiteiten in verband met tussenhandel, transport en financiering van wapens door EU-onderdanen en personen die in de EU verblijven, wanneer deze activiteiten en de wapenleveringen die ermee samenhangen, plaatshebben via derde landen;
14. is met name tevreden met de inspanningen van België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zweden om op de tussenhandel in conventionele wapens toezicht uit te oefenen en verzoekt de andere lidstaten hun nationale processen met betrekking tot de uitoefening van het toezicht op tussenhandel waarin het gemeenschappelijk standpunt van de Raad over het toezicht op de tussenhandel in wapens voorziet, te versnellen;
15. onderstreept nogmaals zijn standpunt dat voor de tussenhandel in wapens een systeem van verplichte registratie en vergunningen moet worden ingevoerd dat ook geldt voor EU-burgers en -bedrijven buiten het EU-grondgebied, zoals het geval is met de wetgeving van de Verenigde Staten;
16. verzoekt de lidstaten dienstverlening op het gebied van wapentransport en de financiering van wapens in hun wetten op de tussenhandel in wapens op te nemen;
17. verzoekt de lidstaten de tussenhandel in materiaal voor de uitvoering van de doodstraf, voor foltering en voor de toediening van andere wrede, inhumane en vernederende behandelingen te verbieden en straffen te zetten op de schending door een EU-onderdaan of een in de EU geregistreerde tussenhandelaar of bedrijf, waar ze ook plaatsheeft, van een embargo van de Verenigde Naties, de Europese Unie of de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa of een nationaal wapenembargo van de EU-lidstaat in kwestie;

18. is tevreden dat het eindgebruik van goederen is opgenomen bij de minimumgegevens die op een eindbestemmingscertificaat moeten worden vermeld; verzoekt ook om de invoeging van een antimisbruikclausule, waarin wordt verklaard dat het materiaal niet zal worden gebruikt voor verboden doeleinden; herhaalt niettemin zijn eis dat een systeem voor de verificatie van transfers en toezicht na uitvoer wordt ingesteld, dat onder andere voorziet in systematische, ter plaatse uitgevoerde inspecties op transferpunten en van voorraden door de bevoegde nationale autoriteiten, alsmede in de mogelijkheid dat sancties worden opgelegd;
19. verzoekt de lidstaten bijgevolg nogmaals de mogelijkheid te onderzoeken een gemeenschappelijk EU-toezichtssysteem in te voeren en doet de aanbeveling hierbij ook het model van een Europees agentschap voor controle op de wapenexport in overweging te nemen;
20. verzoekt de Raad en de lidstaten het EU-embargo op de handel in wapens met de Volksrepubliek China te handhaven en de bestaande nationale beperkingen op dergelijke wapenverkoop niet af te zwakken;
21. verzoekt de kandidaat-landen – Kroatië, Bulgarije, Roemenië en Turkije – hun nationale wetgeving en met name hun praktijken op het gebied van wapenexport aan te scherpen op basis van de Gedragscode, en overeenkomstig bijlagen I en II bij het vijfde verslag te rapporteren over deze praktijken, verzoekt de Commissie in het kader van de toetredingsonderhandelingen de voortgang op dit gebied van nabij te volgen en verzoekt de lidstaten voor kalenderjaar 2004 en ieder daaropvolgend jaar nationale jaarverslagen op te stellen en te publiceren;
22. is van mening dat ook de nieuwe bureaus van de uitgebreide EU en de landen waarmee de EU een stabilisatie- en associatieakkoord heeft gesloten of voornemens is te sluiten, verzocht moet worden de EU-gedragscode na te leven; is van mening dat bijzondere aandacht moet gaan naar Kaliningrad, dat in het verleden fungeerde als doorvoerzone voor scheepsladingen militair materieel en wapens afkomstig uit andere delen van Rusland en bestemd voor illegale eindgebruikers; verzoekt de Raad en de Commissie in het kader van hun samenwerking met de Russische federatie prioriteit te geven aan maatregelen ter bestrijding van illegale handel, met inbegrip van de periodieke uitwisseling van informatie over uit- en doorvoercontroles en vergunningen;
23. verzoekt de lidstaten op gecoördineerde wijze voldoende assistentie te verlenen aan alle landen die niet de nodige middelen hebben om de Gedragscode naar behoren na te leven;
24. is in verband hiermee tevreden dat de regeringen van Polen en Zweden met de oude en de nieuwe lidstaten vijf informele COARM-vergaderingen hebben gehouden over wapenexportcontrole, adviseert deze COARM-vergaderingen voort te zetten alsmede de representativiteit en het reguliere karakter ervan te vergroten; is tevens tevreden met de inspanningen van de regering van Nederland om kandidaat-landen en andere geïnteresseerde landen in de praktische toepassing van de Gedragscode in te voeren;;
25. herhaalt zijn verzoek om wettelijk bindende bepalingen en een volledige harmonisering van het beleid inzake wapenexportcontrole van de lidstaten op korte termijn, verzoekt de lidstaten in deze zin vooruitgang te boeken door schending te straffen door in de EU geregistreerde bedrijven van wapenembargo's van de Verenigde Naties, de Europese Unie, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa of een lidstaat;

26. beveelt in afwachting hiervan de volgende stappen aan:

- (a) volledig vooroverleg tussen de lidstaten bij de transfer van wapens naar crisisgevoelige regio's, samen met de opstelling van een EU-controlelijst met indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing, die aangeven wanneer met betrekking tot een specifieke eindgebruiker ernstige bezorgdheid rijst die met betrekking tot het verlenen van een wapenexportvergunning relevant kan zijn,
 - (b) volledige multilateralisering van het raadplegingsproces bij de toekenning en de weigering van vergunningen, in het kader waarvan de lidstaten als eerste stap moeten toezeggen aan alle andere lidstaten de inhoud en resultaten mee te delen van eventueel overleg waaraan zij deelnemen, met name in het geval van een besluit geen rekening te houden met een weigeringsbeslissing,
 - (c) de opneming van alle beginselen, normen en operationele bepalingen van de Gedragscode in de nationale wetgeving, met dien verstande dat dit het recht van de lidstaten om een restrictiever nationaal beleid te voeren, onverlet laat,
 - (d) een verwijzing bij alle toekomstige EU-embargo's naar de categorieën uitrusting op de Gemeenschappelijke lijst van militaire goederen of in de bijlagen bij de verordening betreffende goederen voor tweëerlei gebruik waarop het embargo van toepassing is,
27. wenst dat met het oog op de totstandbrenging van een gemeenschappelijke Europese markt voor militaire goederen de controle op het verkeer van die goederen binnen de Europese Unie stapsgewijs wordt afgeschaft, in het kader van een gemeenschappelijk EU-beleid inzake wapenexportcontrole, bijvoorbeeld via een akkoord over een verbod op het negeren van een weigeringsbeslissing in de Gedragscode van de Europese Unie;
28. steunt ten eerste het voorstel voor een handelsverordening van de Raad waarin wordt voorzien in een exportverbod voor materiaal voor de uitvoering van de doodstraf, voor foltering en voor de toediening van andere vernederende of inhumane behandelingen, een verbod op specifieke wapens, zoals antipersoneelmijnen, en in strenge controles voor materiaal dat kan worden gebruikt voor interne repressie;
29. verzoekt in verband met de controle op de export naar derde landen om bijzondere aandacht voor producten die zowel voor burgerlijke als voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt, zoals controleapparatuur, en voor onderdelen en producten die kunnen dienen voor elektronische oorlogsvoering of niet-dodelijke schendingen van de mensenrechten;
30. deelt de bezorgdheid van de COARM over de vraag of het wenselijk is de uitvoer van gereguleerde goederen bestemd voor humanitaire doeleinden toe te staan in omstandigheden waar anders een uitvoervergunning zou geweigerd worden; aanvaardt dat in conflictgebieden bepaalde soorten van gereguleerde goederen een bijdrage kunnen leveren tot de veiligheid en het welzijn van de burgerbevolking, doch benadrukt dat dit zeer strikt en telkens per geval concreet moet worden onderzocht, waarbij de lidstaten voldoende garanties moeten hebben tegen misbruik;
31. herinnert de lidstaten eraan dat de Gedragscode ook van toepassing is op het verlenen van licenties voor producten die bestemd zijn om in het importerende land te worden verwerkt in een halfafgewerkt of afgewerkt wapensysteem dat vervolgens naar een derde land wordt geëxporteerd;

32. verzoekt de lidstaten wetgeving goed te keuren waarmee een licentie verplicht wordt gesteld voor de productie van EU-wapens (of onderdelen ervan) met een licentie in derde landen;
33. herinnert de lidstaten eraan dat de Gedragscode ook van toepassing is op alle vormen van transfers tussen regeringen, met name op de transfer van overtollige wapens; wijst er nogmaals op dat de export of doorvoer van overtollige wapens naar landen waar zij zullen worden gebruikt voor schendingen van mensenrechten, inbreuken op het internationale humanitaire recht of andere schendingen van het internationale recht, strijdig zijn met de Gedragscode;
34. herinnert de lidstaten eraan dat de Gedragscode ook van toepassing is op de transfer van militair, veiligheids- en politiepersoneel en op militaire, veiligheids- en politionele deskundigheid en opleiding, alsmede op particuliere militaire en veiligheidsdiensten;
35. verzoekt de lidstaten een akkoord te sluiten over een lijst van landen die betrokken zijn bij een gewapend conflict, waarheen wapenexport in principe moet zijn verboden, en zich hiervoor te baseren op de rapporten die worden opgesteld en de aanbevelingen die worden gedaan in het kader van de toezichtsmechanismen van de VN-Veiligheidsraad betreffende wapenembargo's;
36. onderschrijft het belang van onderzoek voor het realiseren van wettelijk toezicht en controle op de elektronische overdracht van kennis, software en technologie die in verband kan worden gebracht met goederen die voorkomen op de gemeenschappelijke lijst van goederen waarvoor een exportlicentie is vereist;
37. moedigt wapenexporterende niet-EU-landen aan om zich ook achter de beginselen en criteria van de Gedragscode te scharen, opdat via deze code een daadwerkelijke bijdrage wordt geleverd tot mondiale wapenexportcontrole, conflictpreventie en bevordering van de vrede;
38. is van mening dat een doeltreffende mondiale wapenexportcontrole alleen mogelijk is met een internationale regulering van de controle op de wapenhandel en verzoekt de lidstaten bijgevolg in de aanloop naar de VN-toetsingsconferentie inzake handwapens van 2006 hun steun te geven aan strenge internationale regels inzake wapenexport en te werken aan een wettelijk bindend internationaal verdrag inzake wapenhandel, waarin maatregelen moeten worden opgenomen voor de conversie en herstructurering van bedrijven die militaire goederen produceren;
39. verzoekt de Raad en de lidstaten strikt toe te zien op de naleving van de regels betreffende de eindgebruikerscertificaten, meer in het bijzonder de vermeldingen over het land van eindbestemming, het verbod van wederuitvoer en de toezegging dat de goederen niet voor andere doeleinden dan het aangegeven gebruik aangewend zullen worden;
40. wenst dat in de Europese Unie een speciale heffing op wapenhandel wordt ingevoerd, en dat de Europese Unie zich er op diplomatiek niveau actief voor blijft inzetten dat een dergelijke heffing op mondiaal niveau wordt toegepast, zoals voorgesteld door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de presidenten van Brazilië, Chili en Frankrijk, en de Spaanse premier, waarbij de opbrengst van de heffing zou worden gestort in een fonds bestemd voor met name slachtoffers van gewapende conflicten, en, in het algemeen, armoedebestrijding;

41. verzoekt de regeringen van de lidstaten de Gedragscode grondig te evalueren, hierbij rekening te houden met de hierboven geformuleerde verzoeken en aanbevelingen en de betrokken partijen, zoals parlementen en NGO's, te raadplegen;
42. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de parlementen en regeringen van de lidstaten en van de derde landen die ermee hebben ingestemd de principes van de Gedragscode in acht te nemen.

TOELICHTING

I. Inleiding

Met de op 8 juni 1998 goedgekeurde Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer werden minimumnormen vastgesteld voor de aflevering van wapenvergunningen voor conventionele wapens door de lidstaten. De Gedragscode bevat acht criteria en twaalf uitvoeringsbepalingen. Het gaat tot vandaag om de meest volledige internationale regeling voor wapenexportcontrole.

De Raad, met name zijn COARM-werkgroep, en de lidstaten zoeken voortdurend naar manieren om de transparantie, de dialoog en de convergentie op het gebied van de exportcontrole van conventionele wapens te verbeteren. De belangrijkste verwezenlijkingen in het vijfde jaarverslag en het erbij gevoegde repertorium zijn een Gids voor de gebruiker bij de Gedragscode, de oprichting van een centrale databank voor kennisgevingen van weigeringen, het gemeenschappelijk standpunt van de Raad over het toezicht op de tussenhandel in wapens, een herziene lijst van militaire goederen en de intentie in 2004 een herzieningsproces van de Gedragscode op te starten.

Het Europees Parlement is net als de vorige jaren tevreden met de verbeteringen die in de Gedragscode zijn aangebracht. Het is evenwel bezorgd over het feit dat nog altijd geen gevolg is gegeven aan zijn aanbevelingen. Met name geldt nog steeds zijn verzoek om de Gedragscode wettelijk bindend te maken. Daarnaast wordt in het jaarverslag over de mensenrechten van 22 april 2004 benadrukt dat "het mensenrechtenbeleid van de EU bij diverse gelegenheden werd ondermijnd (...) door het feit dat sommige lidstaten stelselmatig geen restrictieve toepassing geven aan de EU-gedragscode voor wapenexporten"¹.

In de Europese veiligheidsstrategie van december 2003 worden regionale instabiliteit, tekortschietende overheden, georganiseerde misdaad en internationaal terrorisme geïdentificeerd als de belangrijkste dreigingen voor de EU. Hoewel dit in het strategiedocument niet expliciet wordt gesteld, kan de ongecontroleerde export van wapens naar gebruikers buiten de EU deze dreigingen sterk doen toenemen. In dit verband moet rekening worden gehouden met het feit dat 80 percent van de EU-wapenexport naar niet-Europese landen gaat². Bovendien is door de uitbreiding het aandeel van de EU in de internationale wapenhandel in het algemeen en in de export van handwapens en lichte wapens in het bijzonder gestegen. Een duidelijk gemeenschappelijk beleid inzake wapenexport is dus erg belangrijk.

De harmonisatie van het EU-beleid inzake wapenexport ten aanzien van derde landen leidt ook tot een solider kader voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, waarbinnen het beleid inzake wapenexport past. Dit is met name van belang als gevolg van de uitbreiding van 1 mei 2004, waarbij tien nieuwe landen tot de EU toetraden.

II. Evaluatie van het vijfde uitvoeringsjaar van de Gedragscode

1) Harmonisatie van de nationale verslagen

De nationale verslagen van de lidstaten vormen de basis voor het jaarverslag. Sinds de publicatie

¹ P5_TA(2004)0376, paragraaf 30.

² Jaarverslag van het SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute, Internationaal Instituut voor vredesonderzoek in Stockholm) voor 2004, blz. 458.

van het vierde jaarverslag is evenwel weinig vooruitgang op het gebied van de harmonisatie van de nationale verslagen geboekt. Hoewel alle lidstaten voor elk land van bestemming gegevens moeten verstrekken over het aantal afgeleverde vergunningen, de waarde van de afgeleverde vergunningen in euro (indien beschikbaar), de waarde van de wapenexport in euro (indien beschikbaar), het aantal geweigerde vergunningen en de nummers van de criteria op basis waarvan de vergunningen werden geweigerd, wordt in het jaarverslag van het SIPRI gemeld dat sommige regeringen nog steeds niet bereid of in staat zijn deze informatie te verstrekken. Uit tabel A in de bijlage blijkt dat Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland en Ierland geen gegevens verstrekken over de waarde van de wapenexport, terwijl Nederland en Portugal niet de waarde van de afgeleverde vergunningen melden. Op de weg naar volledige transparantie en parlementaire controle op de EU-wapenexport vormt dit duidelijk een hinderpaal. Een ander probleem is het gebrek aan vergelijkbaarheid van de gegevens die door de verschillende lidstaten worden verstrekt. Zo biedt Oostenrijk alleen informatie over oorlogsmaterieel en niet over materieel voor andere doeleinden¹. De opsplitsing van de weigeringen per geografische regio in de nationale verslagen van Italië, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zweden is een welkome ontwikkeling. In het jaarverslag van het SIPRI wordt er evenwel terecht op gewezen dat de waarde van de verstrekte gegevens een probleem vormt, aangezien in sommige gevallen de som van de weigeringen per regio niet overeenkomt met het totale aantal weigeringen². Na de handel binnen de Unie, heeft het grootste aantal exportvergunningen betrekking op de Balkan, Rusland, Oekraïne en de Kaukasus. Het totale aantal raadplegingen (68) en ontvangen antwoorden (48) komt laag voor in vergelijking met de 411 weigeringen en meer dan 36 000 afgeleverde vergunningen. Bovendien is het aantal weigeringen met 54 gedaald, terwijl het aantal afgeleverde vergunningen met meer dan 11 000 is gestegen.

2) Eindgebruikerscertificaten

De enige vermeldenswaardige ontwikkeling is dat het "eindgebruik van de goederen" werd opgenomen bij de minimumgegevens die op een eindbestemmingscertificaat moeten worden vermeld. Aan de ambitieuzere aanbevelingen in het vorige jaarverslag van het Europees Parlement is daarentegen geen gevolg gegeven. De instelling van een systeem voor verificatie van de levering en toezicht na uitvoer voor alle export waarop de Gedragscode betrekking heeft, met inbegrip van de mogelijkheid sancties op te leggen, blijft evenwel belangrijk om een effectieve controle op het eindgebruik van wapens en ander militair en veiligheidsmaterieel en op productie onder licentie in het buitenland mogelijk te maken. Aangezien een dergelijk toezichtstelsel de capaciteiten van de kleine landen en sommige nieuwe lidstaten overschrijdt, moeten de lidstaten opnieuw ernstig de mogelijkheid overwegen een gemeenschappelijk toezichtstelsel in te stellen voor de hele EU. Een Europees agentschap voor controle op de wapenexport is nog altijd een valabele tegenhanger voor het geplande wapenagentschap op het gebied van productie en aankoop.

3) Tussenhandel in wapens

Het gemeenschappelijk standpunt over het toezicht op de tussenhandel in wapens dat de Raad op 23 juni 2003 goedkeurde, is een uitstekende realisatie. Het bevat een definitie van tussenhandel en voorziet in de verplichting om van de bevoegde autoriteiten een vergunning of schriftelijke machtiging voor tussenhandel te verkrijgen, alsmede in de uitwisseling van informatie over tussenhandel in wapens en in gepaste sancties. Om de doeltreffendheid van het gemeenschappelijk standpunt te verbeteren, moet de machtiging om activiteiten als

¹ Jaarverslag van het SIPRI voor 2004, blz. 471-472.

² Jaarverslag van het SIPRI voor 2004, blz. 471.

tussenhandelaar te ontplooiën en de registratie van tussenhandelaars verplicht worden gesteld. Bovendien moeten de bepalingen van het gemeenschappelijk standpunt, naar het voorbeeld van de wetgeving van de Verenigde Staten op dit gebied, ook van toepassing zijn op EU-burgers en bedrijven buiten het grondgebied van de EU. De inspanningen van België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zweden kunnen op dit gebied fungeren als voorbeelden van beste praktijken. De lidstaten hebben evenwel dienstverlening op het gebied van wapentransport en de financiering van wapens nog niet in hun wetten op de tussenhandel in wapens opgenomen, waardoor in een aantal gevallen wapens voor gebruikers die duidelijk de normen in de Gedragscode niet in acht nemen, niet konden worden onderschept. Nog zorgwekkender is dat het gemeenschappelijk standpunt de tussenhandel in materiaal voor de uitvoering van de doodstraf, voor foltering en voor de toediening van andere wrede, inhumane en vernederende behandelingen niet expliciet verbiedt.

4) Systeem voor verspreiding van informatie over weigeringen

Met de Gids voor de gebruiker bij de Gedragscode is het systeem voor kennisgevingen van weigering en raadplegingen aanzienlijk verbeterd, aangezien de uitvoeringsbepalingen van de Gedragscode erin worden geïnterpreteerd en verduidelijkt. Uiteenlopende interpretaties van de bepalingen door de lidstaten zijn hierdoor minder waarschijnlijk en achterpoortjes die bestonden, zijn gesloten. De vier belangrijkste delen van de Gids zijn de definitie van een weigering, de informatie die vereist is voor de kennisgeving van een weigering, de herroeping van een kennisgeving van een weigering en een verduidelijking van de procedures voor kennisgevingen van weigering en raadplegingen. Voorts werd besloten op het Secretariaat van de Raad in Brussel een centrale databank voor weigeringen op te richten. Dit is een waardevolle bron van informatie voor de lidstaten en een eerste stap in de richting van een meer gecoördineerd EU-beleid inzake wapenexport. De volgende stap moet de automatische verstrekking zijn van informatie over de inhoud en het resultaat van alle raadplegingen aan alle lidstaten.

5) Dialoog met kandidaat-landen en derde landen

De tien nieuwe landen die op 1 mei 2004 tot de EU zijn toegetreden, zijn als gevolg van hun lidmaatschap volledig in het door de Gedragscode geregelde systeem opgenomen, maar de dialoog tussen de EU en de overige kandidaat-landen, Bulgarije, Roemenië en Turkije, moet worden voortgezet. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van de informele COARM-vergaderingen met de oude en de nieuwe lidstaten, die op initiatief van de Poolse en de Zweedse regering zijn georganiseerd. Kennisgevingen van weigering moeten aan de betrokken landen worden toegezonden en de EU moet met deze landen nationale verslagen over wapenexport uitwisselen. De kandidaat-landen moeten ook nationale regelgeving goedkeuren om de Gedragscode naar behoren om te zetten. Voorts moet de Gedragscode in de geassocieerde landen en de landen van de nieuwe nabuurschap, bijvoorbeeld Oekraïne, Wit-Rusland en Servië en Montenegro, intensiever worden gepromoot. Het vijfde jaarverslag maakt jammer genoeg geen melding van concrete vorderingen op dit gebied. Aangezien de landen van Midden- en Oost-Europa in het verleden een belangrijk herkomstgebied en een belangrijke doorvoerzone voor de wapenhandel waren en in deze landen aanzienlijke capaciteit voor de productie van handwapens en ook van zwaardere wapens bestond, moet deze landen binnen en buiten de EU voldoende assistentie worden geboden. Zij beschikken immers niet over de middelen om de Gedragscode volledig uit te voeren en hun praktijken aan de normen die de lidstaten onderling hebben vastgesteld, aan te passen. De lidstaten kunnen het voorbeeld volgen van de regering van Nederland, die de kandidaat-landen en andere geïnteresseerde landen in de praktische uitvoering van de Gedragscode heeft ingevoerd.

6) Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen

De eerste actualisering van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen sinds juni 2000 en de publicatie ervan in het Publicatieblad vormen een belangrijke bijdrage tot de harmonisatie en versterking van de Gedragscode. Basis voor de operatie is het nummeringssysteem van de munitielijst van het Akkoord van Wassenaar. Jammer genoeg zijn sommige goederen voor tweërlei gebruik, waarmee zeer goed de mensenrechten kunnen worden geschonden, en sommige onderdelen van wapensystemen niet in de lijst opgenomen.

7) Toepassing van criterium 8 van de Gedragscode

Criterium 8 is het zogenaamde duurzame-ontwikkelingscriterium en heeft betrekking op de verenigbaarheid van de wapenexport met de technische en economische capaciteit van het ontvangende land. Aangezien dit criterium van groot belang is voor crisispreventie en duurzame ontwikkeling in sociaal minder ontwikkelde landen, is het onderzoek dat werd opgestart met het oog op de opstelling van richtsnoeren voor de toepassing ervan welkom. Het doel moet zijn te voorkomen dat een te hoog peil van wapenimport de sociale en economische ontwikkeling van een land in gevaar brengt.

8) Prioriteiten voor de nabije toekomst

In het vijfde jaarverslag worden negen prioriteiten genoemd, waarvan nummer zeven ("Voeren van een dialoog met het Europees Parlement") en nummer negen ("Toetsing van de Gedragscode") voor het Europees Parlement van bijzonder belang zijn. Een intensivering van de dialoog met het Parlement zal een belangrijke stap zijn op weg naar meer parlementaire controle van de wapenexport in de EU en de democratische legitimiteit van de Gedragscode verhogen. De herziening van de Gedragscode kan leiden tot duidelijke verbeteringen, als met de aanbevelingen in de resolutie van het Europees Parlement rekening wordt gehouden en de herziening een breed en open karakter heeft, doordat zowel parlementen als niet-gouvernementele organisaties erbij worden betrokken. In het algemeen is de vage formulering van de prioriteiten evenwel een aanwijzing dat de lidstaten zich er niet ten volle voor engageren.

III. Aanbevelingen met betrekking tot strengere controle van wapenexport, wettelijk bindende bepalingen en meer transparantie

In een recent rapport van Amnesty International over de wapenexport van de EU¹ worden talrijke gevallen geanalyseerd waarin achterpoortjes, het negeren van een weigeringsbeslissing of onvoldoende duidelijkheid en onduidelijke definities ertoe hebben geleid dat wapens uit de EU, onderdelen ervan, EU-licenties voor de productie van wapens overzee, particuliere militaire en veiligheidsdiensten uit de EU, militair personeel, militaire deskundigheid en militaire opleiding uit de EU en materiaal voor de uitvoering van de doodstraf, voor foltering en voor de toediening van andere wrede, inhumane en vernederende behandelingen zijn geëxporteerd naar landen waar de EU-normen op het gebied van democratie, mensenrechten en duurzame ontwikkeling duidelijk niet in acht worden genomen. Met name uit het oogpunt van de algemene principes waarop het externe beleid van de EU is gebaseerd, zoals eerbiediging van de mensenrechten, conflictpreventie en duurzame ontwikkeling, is een strenge regeling van de wapenexportcontrole erg belangrijk. Bijgevolg zijn bijkomende maatregelen voor strengere controles, wettelijk bindende bepalingen en meer transparantie dringend nodig.

¹ Amnesty International: *Undermining Global security: the European Union's Arms Exports* (Bedreiging van de mondiale veiligheid: de wapenexport van de EU), 2004.

1) Strengere controles

In de eerste plaats moet de Raad zijn goedkeuring hechten aan het voorstel van de Commissie betreffende een handelsverordening van de Raad waarin wordt voorzien in een exportverbod voor foltermateriaal en in strenge controles voor materiaal dat kan worden gebruikt voor interne repressie. Voorts moeten de lidstaten een akkoord sluiten over een lijst van landen die betrokken zijn bij een gewapend conflict, waarheen wapenexport in principe moet zijn verboden (in de vorm van een vermoeden van noodzaak tot weigering). Tegelijk moeten verscheepte wapens bij import, doorvoer en export systematisch ter plaatse worden geïnspecteerd. Tot slot moeten de lidstaten de Gedragscode zo strikt mogelijk interpreteren. Met name moet de Gedragscode worden toegepast in de volgende gevallen:

- producten die zowel voor burgerlijke als voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt, zoals controleapparatuur, en onderdelen en producten die kunnen dienen voor elektronische oorlogsvoering of niet-dodelijke schendingen van de mensenrechten;
- producten die bestemd zijn om in het importerende land te worden verwerkt in een halfafgewerkt of afgewerkt wapensysteem;
- de productie van EU-wapens (of onderdelen ervan) met een licentie in derde landen;
- alle vormen van transfers tussen regeringen, met name op de transfer van overtollige wapens;
- de transfer van militair, veiligheids- en politiepersoneel en militaire, veiligheids- en politionele deskundigheid en opleiding, alsmede particuliere militaire en veiligheidsdiensten.

2) Wettelijk bindende bepalingen

Het Parlement heeft herhaaldelijk verzocht de Gedragscode wettelijk bindend te maken en het wapenexportbeleid van de EU-lidstaten volledig te harmoniseren. Het is dan ook tevreden met de mogelijke omzetting van de Gedragscode in een gemeenschappelijk standpunt. Toch blijven substantiële verbeteringen en individuele stappen, die het Parlement al suggereerde in zijn vorige verslag, mogelijk:

- (a) de lidstaten moeten meer onderling overleg plegen voor het besluit wordt genomen een vergunning te weigeren en ook met betrekking tot transfers naar regio's waar een crisis kan ontstaan. Nauwere samenwerking tussen de COARM-werkgroep en de diverse regionale werkgroepen binnen de dient hetzelfde doel;
- (b) tot nu toe was de uitwisseling van informatie en raadpleging alleen bilateraal, op initiatief van de opeenvolgende voorzitterschappen van de Raad, maar een meer multilaterale benadering van het raadplegingsproces in verband met de aflevering of weigering van vergunningen zou een belangrijke stap vormen in de richting van harmonisatie;
- (c) als bijkomende tussenstap in de richting van een wettelijk bindende Gedragscode beveelt het Europees Parlement alle lidstaten aan de Gedragscode om te zetten in het nationale recht.

3) Meer transparantie

Door de toetreding van de tien nieuwe lidstaten is de harmonisatie van de komende nationale jaarverslagen erg dringend geworden. Tegelijk kan de kwaliteit van de statistieken in het jaarverslag worden verhoogd. De lidstaten moeten niet alleen volledige informatie verstrekken overeenkomstig de afgesproken criteria (zie II.1.), maar ook over de volgende punten:

- wapentype (b.v. helikopter of automatisch geweer), type van wapenonderdelen en type van product dat zowel voor militaire als voor burgerlijke doeleinden kan worden gebruikt (b.v. technologie op het gebied van toezicht of spionage) per bestemming;
- hoeveelheid (b.v. het aantal geweren enz. dat is geleverd) per bestemming;
- transfer van militair, veiligheids- en politiepersoneel en militaire, veiligheids- en politionele

- deskundigheid en opleiding;
- gedetailleerde informatie over de eindgebruikers per bestemming;
- informele weigeringen van vergunningen voor bepaalde soorten van wapenexport, die plaatshebben voor een formele aanvraag wordt ingediend.

Met vollediger en meer geharmoniseerde informatie van dit type wordt het jaarverslag transparanter en wordt het een uiterst waardevol instrument voor de parlementaire controle, en bijgevolg voor de democratische aansprakelijkheid.

4) Aanpak van de tussenhandel

Vele EU-lidstaten hebben nog geen nationale wetgeving op het gebied van tussenhandel en zelfs in landen waar dergelijke wetgeving voorhanden is, staan niet altijd straffen op de schending van wapenembargo's door onderdanen van het land of in het land gevestigde personen of bedrijven, wanneer de schending plaatsheeft in het buitenland. Dit betekent dat een gewetenloze tussenhandelaar die de nationaliteit heeft van een EU-land of in een EU-land is gevestigd, buiten de EU kan gaan om in het kader van een wapencontract als tussenhandelaar op te treden en hierbij bijvoorbeeld een wapenembargo van de Verenigde Naties schenden, zonder het risico te lopen sancties te krijgen opgelegd, wanneer hij in de EU terugkeert. Ook dit probleem moet ernstiger worden aangepakt.

IV. Conclusie

De Gedragscode van de Europese Unie is sinds de goedkeuring ervan in 1998 aanzienlijk geëvolueerd en vele nieuwe bepalingen en verduidelijkingen zijn er in een of andere vorm gekomen, zonder dat de Gedragscode zelf werd gewijzigd. De herziening van de Gedragscode in 2004 biedt een goede gelegenheid een stap voorwaarts te zetten en de bijkomende maatregelen die het Parlement voorstelt, uit te voeren. Voorts moeten de EU en haar lidstaten de mondiale dimensie van het probleem van illegale wapenexport onderkennen en bijgevolg samen met hun partnerlanden, in de eerste plaats de Verenigde Staten, aan een wettelijk bindend internationaal verdrag inzake wapenhandel werken. Op korte termijn en met het oog op de VN-toetsingsconferentie inzake handwapens van 2006 moeten zij op zijn minst strenge internationale regels inzake wapenexport bevorderen. Zo worden regionale instabiliteit, georganiseerde misdaad, internationaal terrorisme en schendingen van de mensenrechten overal ter wereld teruggedrongen en wordt Europa een veiligere plek in een betere wereld.

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNATIONALE HANDEL

aan de Commissie buitenlandse zaken

inzake het vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling nr. 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer (2004/2103(INI))

Rapporteur voor advies: Jacky Henin

SUGGESTIES

De Commissie internationale handel verzoekt de ten principale bevoegde Commissie buitenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is van oordeel dat controle op de bewapening van essentieel belang is om een coherent beleid te voeren dat strookt met de doelstellingen van de Europese Unie inzake vrede, ontwikkeling, eerbiediging van de mensenrechten en democratie;
2. constateert een zekere vooruitgang bij de tenuitvoerlegging van de gedragscode van de Europese Unie inzake wapenuitvoer, maar betreurt niettemin dat Europese wapens nog steeds massaal worden verschaft, de gedragscode ten spijt; wenst dat deze gedragscode door een Europees wetgevingsinstrument verplicht wordt gesteld;
3. constateert een lichte daling van de uitgaven voor bewapening binnen de Europese Unie in de laatste jaren, maar uit zijn bezorgdheid over het feit dat deze daling ruimschoots gecompenseerd wordt door de toename van de export van geproduceerde wapens naar derde landen; is van oordeel dat de Europese Unie en de lidstaten niet alleen de gedragscode ten uitvoer moeten leggen, maar ook moeten bijdragen aan een beperking van de militarisering en het bewapeningsniveau in de wereld;
4. steunt het eerder geformuleerde verzoek van het Europees Parlement om wettelijk bindende bepalingen en een volledige harmonisering van het wapenexportbeleid van de lidstaten op middellange termijn en verzoekt de lidstaten in deze zin vooruitgang te boeken;
5. is de mening toegedaan dat diversificatie en heroriëntering naar andere producten in de wapenindustrie daarentegen dienen te worden aangemoedigd;
6. is van oordeel dat de Europese Unie de naleving van de gedragscode inzake wapenhandel door andere landen, met name de Verenigde Staten, Rusland, Oekraïne en China, en de beperking van hun uitgaven op het gebied van bewapening en wapenuitvoer, moet blijven stimuleren;
7. onderschrijft het belang van onderzoek voor het realiseren van wettelijk toezicht en controle op de elektronische overdracht van kennis, software en technologie die in verband kan worden gebracht met goederen die op de gemeenschappelijke lijst voorkomen van goederen

waarvoor een exportlicentie is vereist;

8. acht het van essentieel belang, om de illegale verkoop van wapens te bestrijden en te voorkomen dat wapens een ongewenste eindbestemming krijgen, dat de controles op scheepsladingen, de eindbestemming van wapens, de overige militaire en veiligheidsuitrusting, de producties onder licentie en de makelaardij worden verscherpt; wenst wat met name de eindgebruikers betreft dat in hun certificaten een clausule tegen misbruik wordt opgenomen waarin verklaard wordt dat het materiaal niet zal worden gebruikt voor ongeoorloofde toepassingen;
9. steunt het verzoek aan de lidstaten nogmaals de mogelijkheid te onderzoeken een gemeenschappelijk EU-toezichtstelsel in te voeren en doet de aanbeveling hierbij ook het model van een Europees agentschap voor controle op de wapenexport in overweging te nemen;
10. vraagt de lidstaten te voorzien in strafrechtelijke sancties voor overtredingen die waar ook ter wereld worden begaan door Europese makelaars of in de Europese Unie geregistreerde makelaars of bedrijven die een door de UNO, de Europese Unie, de CVSE of een lidstaat uitgevaardigd wapenembargo schenden;
11. wenst dat in de Europese Unie een speciale heffing op wapenhandel wordt ingevoerd en dat de Europese Unie een actieve diplomatie bedrijft om te verkrijgen dat een dergelijke heffing ook op mondiaal niveau wordt toegepast, zoals voorgesteld door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, en door de presidenten van Brazilië, Chili en Frankrijk en de Spaanse premier, waarbij de opbrengst van de heffing zou worden gestort in een fonds bestemd voor, in het bijzonder, slachtoffers van gewapende conflicten, en, in het algemeen, armoedebestrijding;
12. wenst dat de lidstaten overeenstemming bereiken over een lijst van bij gewapende conflicten betrokken landen waarnaar in principe geen wapens mogen worden geëxporteerd, uitgaande van de verslagen en aanbevelingen van de VN-Veiligheidsraad inzake controlemechanismen voor wapenembargo's;
13. verzoekt de lidstaten om, zoals dit voor het achtste criterium is geschied, te laten onderzoeken hoe de zeven andere criteria kunnen worden toegepast;
14. wenst dat de databank van kennisgevingen van wegeringen bij het secretariaat van de Raad in Brussel te gelegener tijd wordt uitgebreid tot informatie over raadplegingen uit hoofde van de gedragscode en over eindgebruikers van wie bekend is of vermoed wordt dat zij wapens of andere gecontroleerde goederen hebben geherexporteerd, omgeleid of misbruikt;
15. verzoekt de lidstaten de exportcriteria van de gedragscode aan te passen, teneinde ze duidelijker te maken en de werkingssfeer ervan uit te breiden, en te garanderen dat zij de uit het internationale recht voortvloeiende verantwoordelijkheden van de staten ten volle weerspiegelen.

PROCEDURE

Titel	Vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling nr. 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer
Procedurenummer	2004/2103(INI)
Commissie ten principale	AFET
Nauwere samenwerking	-
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Jacky Henin 14.9.2004
Behandeling in de commissie	30.9.2004 11.10.2004
Datum goedkeuring suggesties	11.10.2004
Uitslag eindstemming	voor: 22 tegen: 0 onthoudingen: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Enrique Barón Crespo, Daniel Caspary, Françoise Castex, Jean-Marie Cavada, Giulietto Chiesa, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Jacky Henin, Erika Mann, Helmuth Markov, Javier Moreno Sánchez, Pasqualina Napoletano, Georgios Papastamkos, Peter Šťastný, Johan Van Hecke, Zbigniew Franciszek Zaleski
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers	Margrietus J. van den Berg, Reimer Böge, Danutė Budreikaitė, Harlem Désir, Maria Martens
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 178, lid 2)	Carl Schlyter

PROCEDURE

Titel	Vijfde jaarverslag van de Raad uit hoofde van uitvoeringsbepaling 8 van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer
Procedurenummer	2004/2103(INI)
Reglementsartikel(en)	art. 45
Commissie ten principale Datum bekendmaking toestemming	AFET 14.10.2004
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking	INTA 14.10.2004
Geen advies Datum besluit	
Nauwere samenwerking Datum bekendmaking	
In het verslag opgenomen ontwerpresolutie(s)	
Rapporteur(s) Datum benoeming	Raül Romeva Rueda 13.9.2004
Vervangen rapporteur	
Behandeling in de commissie	1.9.2004 22.9.2004 11.10.2004
Datum goedkeuring	12.10.2004
Uitslag eindstemming	voor: 57 tegen: 4 onthoudingen: 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Elmar Brok, Toomas Hendrik Ilves, Geoffrey Van Orden, Vittorio Emanuele Agnoletto, Angelika Beer, Panagiotis Beglitis, Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Simon Coveney, Ryszard Czarnecki, Massimo D'Alema, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Anna Elzbieta Fotyga, Maciej Marian Giertych, Ana Maria R.M. Gomes, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Georgios Karatzaferis, Ioannis Kasoulides, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Armin Laschet, Edward H.C. McMillan-Scott, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols i Germà, Cem Özdemir, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Poul Nyrup Rasmussen, Raül Romeva Rueda, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, Marek Maciej Siwiec, István Szent-Iványi, Konrad Krzysztof Szymański, Charles Tannock, Jan Marinus Wiersma, Karl von Wogau, Francis Wurtz
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Laima Liucija Andrikienė, Irena Belohorská, Árpád Duka-Zólyomi, Carlo Fatuzzo, Michael Gahler, Anneli Jäätteenmäki, Glenys Kinnock, Jaromír Kohlíček, Miguel Angel Martínez Martínez, Pasqualina Napoletano, Borut Pahor, Józef Pinior, Rihards Pīks, Luís Queiró, Mechtild Rothe, Aloyzas Sakalas, Pierre Schapira, Inger Segelström, Jean Spautz, Marcello Vernola
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 178, lid 2)	
Datum indiening – A6	19.10.2004 A6-0022/2004
Opmerkingen	...